

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

УДК 35.073

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3922-7619>

Чальцева О. М., Донецький національний університет імені Василя Стуса

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0841-9522>

Белай С. В., Національна академія Національної гвардії України

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-4983-1127>

Якубовський В. Б., Донецький національний університет імені Василя Стуса

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПУБЛІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ

У статті досліджується вплив інтерактивних інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) на еволюцію ролі публічних інститутів та на зміну форматів взаємодії між громадянським суспільством і державою. Активне включення ІКТ у політичний процес трансформує не тільки традиційні форми управління, але й відкриває нові можливості для залучення громадян до публічних справ, підсилюючи їхню співучасть у прийнятті рішень та управлінських процесах. Інноваційні інструменти комунікації, такі як соціальні мережі, онлайн-платформи для консультацій та громадських обговорень, змінюють спосіб взаємодії громадян з публічними структурами, сприяючи горизонтальним формам комунікації та створюючи простір для більш рівноправного діалогу. Відзначено, що сучасне комунікативне середовище публічної сфери поширюється в online-просторі, який поступово перетворюється на нову платформу для політичної взаємодії акторів, розширюючи межі участі громадян у формуванні державної політики. В статті проаналізовано, як цифрові платформи можуть стати інструментом зворотного зв'язку між владою та суспільством, надаючи громадянам можливість впливати на політичний процес у режимі реального часу. Особливу увагу приділено розгляду горизонтальних форм взаємодії, які передбачають побудову більш прозорих і відкритих відносин між публічними акторами та суспільством, що сприяє підвищенню довіри до інституцій і демократизації публічного управління. Стаття підкреслює, що зростання популярності в інтерактивних ІКТ в управлінських практиках, що стимулює перетворення традиційних інститутів і сприяє формуванню нових форм демократії, де громадяни мають активну роль, а держава стає прозорішою та більш підзвітною, перетворюючись на модератора публічних процесів. Зроблено висновок про необхідність подальших досліджень цифрових форматів громадської участі у політичних процесах, їх впливу на ефективність державного управління, емерджентність системи і стабільність демократичних інститутів. У статті запропоновано перспективи дослідження цифрових інструментів як засобів вдосконалення публічної політики та підтримки ефективної взаємодії держави з громадянським суспільством у новій інформаційній реальності.

Ключові слова: *інформаційно-комунікативні технології, мережево-комунікативний простір, сучасні інформаційно-комунікативні технології, електронні, політико-правове регулювання, публічна сфера*

Актуальність дослідження. Одним із основних інструментів політики в сучасних умовах є інтерактивні технології, що дозволяють розширити публічний простір, залучити до нього більшу кількість учасників і оновити систему управління. Це підтверджують ідеї М. Кастельса про те, що людство стоїть на порозі історичного зсуву в галузі публічної політики – від інституціональної сфери до сфери, що формується на основі мереж горизонтальної комунікації [1]. У 2023 р. у всьому світі налічувалось 5,16 млрд активних користувачів Інтернету, що становить 64,4% населення планети. За

рік кількість інтернет-користувачів зросла на 1,9%. 5,44 мільярда людей користуються мобільними телефонами, що становить 68% загальної чисельності населення світу.

Метою статті є визначення впливу інтерактивних ІКТ на трансформацію публічних інститутів та практик взаємодії між громадянським суспільством і державою в сучасних умовах, а також проаналізувати зміни, що відбуваються в публічній політиці, де участь громадян набуває нового значення через інтеграцію ІКТ у процеси управління.

Аналіз публікацій за темою дослідження. Базовими для розгляду комунікативних процесів вважаються теоретичні дослідження М. Кастельса [1-2], Ю. Хабермаса [3-4], К. Шеннона [5], Г. Лассуелла [6-7], Н. Лумана [8-9], Р. Якобсона [10-11], М. Маклюена [12-13] та інших.

Автор концепції інформаційного і мережевого суспільства (network society) Мануель Кастельс досліджував, як інформаційні технології змінюють комунікацію та соціальну взаємодію, зокрема у глобалізованому світі. Його теорії стосовно мережевої комунікації й ролі інтернету у взаємодії між громадянами та урядами вплинули на розвиток підходів до прозорості в цифрову еру [1-2].

Теорія комунікативної дії Ю. Хабермаса присвячена ролі мови у суспільстві, особливо в публічній сфері, і взаємодія між суб'єктами на основі консенсусу. Його праця "The Structural Transformation of the Public Sphere" є ключовою для аналізу медіа як інструменту прозорості. Публічна інформація, на його думку, відіграє важливу роль у формуванні публічної сфери, де обговорюються суспільно важливі питання. Ю. Хабермас стверджував, що медіа виступають посередником між громадянами та урядом, сприяючи прозорості через інформаційні платформи [3-4].

Дослідники Клод Шеннон та Воррен Вівер запровадили математичну теорію комунікації, в якій запропонували модель передачі інформації, що стала базою для сучасних досліджень у цифровій комунікації [5].

Концепцію медіа як послання (the medium is the message) в науковому дискурсі запропонував Маршалл Маклюен, який досліджував вплив медіа на культуру та суспільство [6-7].

Представник постфункціоналізму і системного підходів Ніклас Луман у своїй роботі по соціальним системам, досліджував комунікацію як центральний процес, який підтримує функціонування суспільства.

Отже, ці автори заклали фундаментальні теорії для розуміння комунікативних процесів у різних сферах, включаючи політику, соціологію та мас-медіа.

Представник біхевіоралістичного парадигмального підходу Гарольд Лассуелл досліджував процеси комунікації в медіа та політиці. Ідею мовної комунікації продовжував у своїх роботах Роман Якобсон, який вивчав функції мови в комунікативних процесах, особливо у контексті культури та літератури. Його модель комунікації включала шість елементів: відправник, повідомлення, адресат, контекст, код і контакт [10-11].

Сучасні дослідження інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) у публічній політиці охоплюють об'єктивно широкий спектр наукових аспектів, зокрема вплив ІКТ на прозорість управління, залучення громадян, цифрову трансформацію урядів, а також виклики кібербезпеки й етичні питання. Серед дослідників, які працюють в теоретичному напрямку обґрунтування цифрового врядування слід відзначити роботи П. Данліві, Х. Маргетс [14]. Отже, ці автори заклали фундаментальні теорії для розуміння комунікативних процесів у різних сферах, включаючи політику, соціологію та мас-медіа.

Результати дослідження. Сучасні дослідження інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) у публічній політиці охоплюють об'єктивно широкий спектр наукових аспектів, зокрема вплив ІКТ на прозорість управління, залучення громадян, цифрову трансформацію урядів, а також виклики кібербезпеки й етичні питання. Серед дослідників, які працюють в теоретичному напрямку обґрунтування цифрового врядування слід відзначити роботи П. Данліві, Х. Маргетс [8].

Отже, більшість сучасних досліджень акцентує увагу на адаптації цифрових інструментів до специфічних політичних і соціальних умов., процесів прийняття рішень. Проте, можна відмітити недостатність національних досліджень з означеної проблеми. Так, в Україні науковий аналіз впровадження ІКТ у публічну політику залишається недостатньо глибоким особливо в умовах воєнного стану. В основному увага приділяється практичним аспектам, зокрема нормативно-правовому забезпеченню та проблемам цифровізації регіонів, наданню адміністративних послуг.

У зв'язку з активним включенням інтерактивних технологій у публічний й процес, під їх впливом відбувається неминуча зміна ролі публічних інститутів та інституціональних практик взаємодії громадянського суспільства й держави. Сучасна практика публічної політики все більше вимагає уваги до проблеми співучасті громадянського суспільства в процесі управління й формування

горизонтальних форм взаємодії між публічними акторами за допомогою інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ). Комунікативне середовище публічної сфери виходить за межі реальності та поширюється в online-просторі, який сміливо можна називати новим полем політичних практик. Публічна політика в online-просторі – це сукупність спроектованих користувачами систем публічної політики, заснованих на застосуванні технологій web 2.0 і web 3.0, які створюють і розширюють єдиний інформаційно-комунікативний простір публічної сфери за допомогою впливу соціального середовища на створення, використання, відтворення контенту online-простору, що впливає, в свою чергу, на суспільство. Технології web 2.0 та web 3.0 здатні не тільки змінити взаємини між громадянами та ввести нові форми управління й досягнення політичного результату, але й змінити рівень і якість політичної участі, які сприяють формуванню конструктивної та дієздатної конкуренції всередині online-простору між різними соціально-політичними акторами. Таким чином, технології web 2.0 і web 3.0 є інноваційними інструментами вбудовування політичних акторів у процес публічної політики на кожному процесуальному етапі (визначення порядку денного, формування політики, реалізація політики, аудит, оцінка). Аналіз віртуальної діяльності акторів у публічному просторі дозволить оцінити ступінь їх реального впливу на політику [15].

Online-простір надає можливість реальним акторам, на підставі принципів відкритості, доступності та індивідуальності, бути поінформованими, висловлювати свою думку, брати участь у процесі формування порядку денного й вироблення рішень, вирішувати суперечливі питання та отримувати послуги. Для виконання цих функцій online-простір створює публічні майданчики та надає різні механізми й інструменти для створення «соціальних мостів» між політичними акторами, залучаючи та мотивуючи все більше й більше учасників до співпраці [15].

Соціально-політичне конструювання публічних майданчиків online-простору може відбуватися за двома напрямками – «згори» (ініціатива й контроль влади) та «знизу» (визначальна роль належить громадянському суспільству). Ефективність публічних майданчиків обох напрямків буде залежати від того, наскільки вони орієнтовані на потреби більшості суспільства, від можливостей ІКТ держави, від прагнення до співпраці акторів і від їх здатності реагувати на проблеми в публічному полі політики.

Інституціоналізація online-простору публічної політики призвела до появи нових практик взаємодії акторів, які можна представити у двох формах: «медіа-ком'юніті» і «електронне урядування».

Медіа-ком'юніті (горизонтальне спілкування всередині громадянського суспільства) являє собою форму публічної політики, в межах якої відбувається обмін інформацією між користувачами соціальних мереж і блогосферою, що сприяє формуванню громадської думки і прийняттю політичних рішень, де основним елементом публічної політики є мережеве громадянське суспільство. Інституціонально медіа-ком'юніті представлені online-соціальними мережами, інтернет-блогами, незалежними online-ЗМІ і «громадськими організаціями 2.0» (неурядові / недержавні добровільні об'єднання громадян на основі реалізації спільних інтересів і цілей).

Важливо відзначити, що блоги та соціальні мережі, будучи одночасно діючими мережевими структурами, не конкурують між собою, а діють цілком автономно в сучасному інтернет-просторі. Це пояснюється принципами організації блогів і соціальних мереж, у яких по-різному визначається ступінь включеності учасників. Публічне мережеве спілкування передбачає спільне обговорення контенту (медіа-шарінг) різними людьми з можливістю коментування інформації за допомогою каналів і платформ, що дозволяють користувачам відправляти один одному посилання й файли, висловлювати своє ставлення тощо. У процесі масових горизонтальних комунікацій в Інтернеті може вироблятися власний інформаційний контент, який створюється самими користувачами і який важко контролювати ззовні.

Практика політичного блогінгу виражена в діяльності політиків, громадських діячів, блогерів, які ведуть свої сторінки в соціальних мережах або мають веб-сайти і тим самим формують контент, що, на їхню думку, носить важливий у певний момент часу характер. Публічність розміщеної інформації про які-небудь події дозволяє користувачам брати участь у її обговоренні на основі коментування. Виконуючи інформаційно-комунікативну функцію за допомогою блогів, блогосфера призводить до формування й трансформації громадської думки, визначення порядку денного роботи і, як наслідок, до соціально-політичних акцій в інтернет-просторі. Не завжди це може мати позитивний характер, тому що часто блогери можуть виконувати інформаційне «замовлення» зацікавлених суб'єктів у розповсюдженні потрібної інформації, виконувати роль маніпуляторів, підтримуючи

суспільний інтерес до певної проблеми і тим самим створювати видимість громадянської активності.

Отже, завдяки активному розвитку online технологій відбувається оформлення у віртуальному соціальному просторі громадянської мережевої спільноти. Інституціоналізація мережевих спільнот як акторів публічної політики безпосередньо залежить від їх здатності відтворити соціальні ресурси, конвертація яких сприятиме розвитку практик громадської та політичної участі й розвитку нових форм соціального партнерства.

Політичний простір конкретної держави та структурованість online-спільноти будуть відправними точками у формуванні інституціоналізованих практик взаємодії акторів у віртуальному полі публічної політики.

Online-спільнота чітко структурована на рівні горизонтальних зв'язків і не є тією аморфною масою, моделі комунікації з якою розроблялися в межах класичних теорій політичної комунікації. Функціонування численних тематичних співтовариств в online-просторі структурує інтернет-користувачів за групами, в яких можна в більшості випадків чітко виділити політичні, соціальні, релігійні та інші характеристики, що також виділяє інтернет-спільноту в окремий феномен сучасного суспільного життя [15].

Мережеві online-спільноти, що виникають у соціальних мережах і блогосфері, стають контекстуальним середовищем для формування мереж громадянської мобілізації, які почали актуалізуватися як інституціоналізовані актори публічного процесу в сучасних державах. У всіх видах систем такий вид практики взаємодії пов'язаний із вирішенням проблем, що виникають всередині системи. Особливого значення набули online-спільноти протестної спрямованості, наслідки діяльності яких мають двояку оцінку. З одного боку, вони представляють думку громадянського суспільства щодо політичної проблеми, яка вимагає рішення, а з іншого становлять загрозу для держави, адже протести можуть «вийти» з мережевого формату й вилитися у вуличний протест, який, у свою чергу, може призвести до насильницьких дій.

Ступінь державного регулювання публічною політикою в online-просторі визначаються приналежністю до конкретної моделі взаємодії держави й громадянського суспільства, а саме:

- Модель децентралізованої взаємодії у цифровому просторі передбачає мінімальне втручання держави в регулювання онлайн-простору, який стає домінуючим каналом взаємодії акторів публічної політики. У цій моделі держава зберігає монополію на традиційну публічну сферу, але уникає активної участі в онлайн-просторі, залишаючи його розвиток на розсуд інших суб'єктів. Такий підхід характерний для країн із недостатньою інтеграцією онлайн-інструментів у державне управління, як, наприклад, у випадку єгипетської блогосфери.

- Модель партнерського управління у цифровій екосистемі, яка акцентує увагу на взаємній відповідальності та співпраці держави й громадянського суспільства в управлінні цифровим простором, з орієнтацією на демократичні цінності, відкритість і залучення громадян до прийняття рішень. Вона відображає гармонійне співробітництво між державою та громадянським суспільством. Держава активно підтримує розвиток публічної політики як у традиційному, так і в онлайн-просторі, використовуючи цифрові механізми для посилення ефективності управління. Прикладом є демократичні країни, де залучення громадян через онлайн-інструменти, як-от краудсорсинг у конституційному процесі Ісландії, забезпечує прозорість і участь.

- Модель централізованого державного контролю в цифровому середовищі, яка характеризується жорстким державним контролем за онлайн-простором і традиційною сферою публічної політики. Держава централізує управління національним сегментом інтернету, обмежуючи автономію інших суб'єктів у цифровій сфері. Прикладом є китайська модель регулювання (Сінет), де держава здійснює комплексний моніторинг і контроль за інформаційними потоками.

Крім представлених «чистих» моделей, існують і проміжні, які можуть мати характерні риси різних моделей одночасно в змішаному вигляді, оскільки й сам online-простір, і суб'єктність традиційних акторів – категорії динамічні й розвиваються в залежності від режимності системи та від рівня підготовленості суспільства до інтерактивної взаємодії.

На рівні державної політики тенденція стимулювання залучення громадян у процеси управління через мережеві інтернет-технології концептуалізувалася в електронне урядування (e-governance), яке представляє собою мережеву взаємодію громадян і державних структур у прийнятті політико-управлінських рішень. Концепція електронного урядування істотно розширила сферу участі громадян до включення їх безпосередньо в процеси державного управління з метою підвищення ефективності публічної влади. Її принципова відмінність – зсув центру ваги парадигми управління від держави до громадян. Інституціонально концепція електронного урядування оформилася у вигляді електронного

уряду (e-government).

Дедалі більше залучення громадян до політичного процесу свідчить про парадигмальні зміни в системі управління в бік суспільства. Якщо стандартний набір елементів електронного уряду включав блоки G2C – Уряд громадянам і G2B – Уряд бізнесу, то в е-урядуванні до нього додаються блоки C2G – Громадяни уряду і B2G – Бізнес уряду. Нова парадигма отримала назву collaborative governance – управління в співробітництві [16].

Отже, інституціоналізуючись, електронний уряд сприяє формуванню нового типу «електронного» громадянина й нового типу управлінського мислення. Створюються нові можливості репрезентації публічних інтересів і впливу громадських структур на процес виробництва публічної політики. У західних країнах цей процес пов'язують із розвитком «електронної демократії», під якою більшість дослідників розуміє використання інформаційно-комунікативних технологій у демократичному й управлінському процесі.

Інтерактивні технології призвели до появи нових інституціоналізованих форм взаємодії громадянського суспільства й влади, серед яких слід виділити краудсорсинг (crowd – натовп і sourcing – використання ресурсів).

Політичний краудсорсинг є цілеспрямованою діяльністю суб'єктів політики з використання ресурсів громадян, організованих у соціальні мережі в online-просторі для колективного створення (ідеї, проекту) і / або закріплення (рішення, практики) політичних інновацій у сфері публічної політики. Джерелом інновацій буде колективний розум індивідуальних акторів, які здійснюють краудсорсингову діяльність в організованих мережах. Ініціативи щодо впровадження краудсорсингових практик можуть виходити як від влади («згори – вниз»), так і від громадянського суспільства («знизу – вгору»), але при цьому джерелом інноваційних ідей і рішень будуть громадяни. Суб'єкти, які ініціюють краудсорсинг, створюють для цих цілей онлайн-майданчики, на яких буде відбуватися процес взаємодії. Підсумком краудсорсингової діяльності в публічній політиці є затвердження інституціональних інновацій, закріплених у політичних практиках громадян.

Виділяють три види краудсорсингу в публічній політиці: створення краудсорсингових ресурсів в умовах надзвичайних ситуацій; законотворчий краудсорсинг; співпраця органів влади та громадянського суспільства в регіонах / муніципальних утвореннях .

Співучасть усіх акторів у формуванні законів є одним із базових положень сучасної публічної політики. Практичне втілення можна побачити на прикладі використання краудсорсингових практик: інтерактивне прийняття громадянами конституції в Ісландії, відкрита участь у законотворчості в таких країнах, як США, Південна Корея, Фінляндія, Норвегія та ін [9].

Краудсорсинг досить швидко впроваджується у практику електронних урядів держав для організації постійної співпраці органів влади та громадянського суспільства в регіонах / муніципальних утвореннях. У публічному полі політики різноманітні політичні актори, взаємодіючи, використовують такі практики краудсорсингу, як: політичний ринок прогнозів (діяльність з придбання інформації про розвиток ситуації в майбутньому й очікувані результати), брейнсторм (мозкові штурми для генерації різноманітних ідей з певної проблеми), законотворчий краудсорсинг, проектний краудсорсинг (постійно діючий інформаційний ресурс, контент якого забезпечується громадянами, експертами), мережева взаємодія та ін., які можуть застосовуватися як самостійно, так і в комплексі. Так, наприклад, в США краудсорсингові проекти об'єднані в межах ресурсу «Центр нових медіа та залучення громадян США», де відбувається інформування громадян, а також розробка та імплементація мережевих громадських проектів, спрямованих на взаємодію з органами влади на всіх рівнях [17].

Інституціональне закріплення практик краудсорсингу відбувається через соціальне навчання, в процесі якого учасники набувають необхідних знань та навичок інноваційної діяльності, які з часом відзначаються вже хабітуалізованим характером.

Отже, краудсорсинг як інституціоналізована форма взаємодії між владою і суспільством сприяє консолідації та активізації мережевого громадянського суспільства для артикулювання, агрегування й вирішення існуючих політичних і соціальних проблем; є публічним майданчиком для мережевої комунікації громадян і держави, де кожен зацікавлений член суспільства може взяти участь в індивідуальній формі й кооперуватися з іншими учасниками політичного процесу, що сприяє трансформації принципів ефективної взаємодії між акторами; впливає на включення в практику політичного менеджменту інновацій, а саме мережевого інструментарію, який якісно покращує та модернізує окремі сфери життєдіяльності людини. Швидко розвинені інноваційні політичні

краудсорсингові проекти можна віднести до стартапів (start-up – «запускати», компанія з коротким періодом операційної діяльності, яка застосовує інноваційні технології виходу на ринок пропонує нові продукти або послуг і форсовану стратегію їх просування), які сприяють активному просуванню нових менеджеріальних практик і практик good governance в управлінні й модернізації соціального партнерства, які можуть впливати на кожному етапі формування публічної політики.

Висновки дослідження й перспективи подальших розвідок. Таким чином, процес взаємодії між громадянським суспільством і державою може реалізовуватися в різних інституціональних формах, інноваційними способами з використанням диференційованих інструментів – від традиційних референдумів до сучасних електронних форм взаємодії. Нові інформаційні технології web 2.0 і web 3.0 змінили практику соціального спілкування в цілому і публічну політику зокрема, розширивши її поле й наділивши великими можливостями, хоча й ускладнивши систему управління. Online-інструменти дали поштовх включенню нових механізмів мережевої взаємодії – як для традиційних акторів, так і для новопосталих, створили умови включення більшої кількості громадян до політичного процесу, забезпечили майданчики для комунікації, призвели до появи нових інноваційних інституціоналізованих форм партнерства громадянського суспільства й влади, наповнили новим ідейним змістом публічну політику. Стрімко розвинену публічну політику в онлайн-просторі можна сміливо назвати е-політикою, яка з розвитком технологій буде продукувати нові інститути й можливості для людства .

Все вищезначене актуалізує необхідність подальшого дослідження нових форматів участі громадян у політичних процесах та вивчення їхнього впливу на ефективність державного управління.

Бібліографічний список:

1. Castells, Manuel. The Rise of the Network Society. Malden: Wiley-Blackwell, 1996
2. Castells, Manuel. Communication Power. Oxford: Oxford University Press, 2009
3. Habermas, Jürgen. The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society. Cambridge: Polity Press, 1989.
4. Habermas, Jürgen. The Theory of Communicative Action. Vol. 1: *Reason and the Rationalization of Society*. Boston: Beacon Press, 1984.
5. Shannon, Claude, and Warren Weaver. The Mathematical Theory of Communication. Urbana: University of Illinois Press, 1949.
6. Lasswell, Harold D. Propaganda Technique in the World War. New York: Peter Smith, 1927.
7. Lasswell, Harold D. The Structure and Function of Communication in Society. In Lyman Bryson (Ed.), *The Communication of Ideas*. New York: Harper & Brothers, 1948.
8. Luhmann, Niklas. Social Systems. Stanford: Stanford University Press, 1995
9. Luhmann, Niklas. The Reality of the Mass Media. Stanford: Stanford University Press, 2000.
10. Jakobson, Roman. Language in Literature. Cambridge: Harvard University Press, 1987.
11. Jakobson, Roman. Essays on General Linguistics. The Hague: Mouton, 1971
12. McLuhan, Marshall. Understanding Media: The Extensions of Man. New York: McGraw-Hill, 1964
13. McLuhan, Marshall. The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man. Toronto: University of Toronto Press, 1962.
14. Dunleavy, P., Margetts, H. Digital Era Governance: IT Corporations, the State, and E-Government. Oxford: Oxford University Press, 2006. 336 p.
15. Чальцева, О.М. Публічна політика: теоретичний вимір і сучасна практика. Монографія. Вінниця. 2017. 336 с.
16. Abramson J. B., Arterton F. C., Orren G. R. The Electronic Commonwealth. N. Y.: Basic Books, 1988. P. 185-212.
17. Центр нових медіа та залучення громадян США. URL: <http://www.howto.gov>.

References:

1. Castells, Manuel. (1996). The Rise of the Network Society. Malden: Wiley-Blackwell.
2. Castells, Manuel. (2009). Communication Power. Oxford: Oxford University Press.
3. Habermas, Jürgen. (1989). The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society. Cambridge: Polity Press.
4. Habermas, Jürgen. (1984). The Theory of Communicative Action. Vol. 1: *Reason and the Rationalization of Society*. Boston: Beacon Press.
5. Shannon, Claude, and Warren Weaver. (1949) The Mathematical Theory of Communication. Urbana: University of Illinois Press.
6. Lasswell, Harold D. (1927). Propaganda Technique in the World War. New York: Peter Smith.
7. Lasswell, Harold D. (1948). The Structure and Function of Communication in Society. In Lyman Bryson (Ed.), *The Communication of Ideas*. New York: Harper & Brothers.
8. Luhmann, Niklas. (1995). Social Systems. Stanford: Stanford University Press.

9. Luhmann, Niklas. (2000). *The Reality of the Mass Media*. Stanford: Stanford University Press.
10. Jakobson, Roman. (1987). *Language in Literature*. Cambridge: Harvard University Press.
11. Jakobson, Roman. (1971). *Essays on General Linguistics*. The Hague: Mouton.
12. McLuhan, Marshall. (1964). *Understanding Media: The Extensions of Man*. New York: McGraw-Hill.
13. McLuhan, Marshall. (1962). *The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man*. Toronto: University of Toronto Press,.
14. Dunleavy, P., Margetts, H. (2016). *Digital Era Governance: IT Corporations, the State, and E-Government*. Oxford: Oxford University Press, 336 p.
15. Chaltseva O.M. (2017). *Publichna polityka: teoretychnyi vymir i suchasna praktyka*. Monohrafiia. Vinnytsia, 336 s.
16. Abramson J. B., Arterton F. C., Orren G. R. *The Electronic Commonwealth*. N. Y.: Basic Books, 1988. P. 185-212.
17. Tsentr novykh media ta zaluchennya hromadyan SSHA. URL: [http:// www.howto.gov](http://www.howto.gov).

Chaltseva O., Bielai S., Yakubovskiy V. Information and communication technologies in public policy.

The article examines the impact of interactive information and communication technologies (ICTs) on the evolution of the role of public institutions and on the change in the formats of interaction between civil society and the state. The active involvement of ICTs in the political process transforms not only traditional forms of governance, but also opens up new opportunities for engaging citizens in public affairs, strengthening their participation in decision-making and management processes. Innovative communication tools, such as social media, online platforms for consultations and public discussions, are changing the way citizens interact with public structures, promoting horizontal forms of communication and creating space for a more equal dialogue. It is noted that the modern communicative environment of the public sphere is spreading in the online space, which is gradually turning into a new platform for political interaction of actors, expanding the scope of citizens' participation in public policy making. The article analyses how digital platforms can become a tool for feedback between the government and society, providing citizens with the opportunity to influence the political process in real time. Particular attention is paid to horizontal forms of interaction, which involve building more transparent and open relations between public actors and society, which contributes to increasing trust in institutions and democratisation of public administration. The article emphasises that the growing popularity of interactive ICTs in management practices stimulates the transformation of traditional institutions and contributes to the formation of new forms of democracy, where citizens play an active role and the state becomes more transparent and accountable, turning into a moderator of public processes. The author concludes that further research on digital formats of public participation in political processes, their impact on the efficiency of public administration, emergence of the system and stability of democratic institutions is needed. The article offers prospects for studying digital tools as a means of improving public policy and supporting effective interaction between the state and civil society in the new information reality.

Keywords: *information and communication technologies, network and communication space, modern information and communication technologies, electronic, political and legal regulation, public sphere*